

**Sisäisen
valvonnan
ja
riskienhallinnan
ohje**

muhos[®]

1	Johdanto	3
2	Sisäisen valvonnan määritelmä ja tavoitteet.....	3
3	Sisäisen valvonnan osatekijät	4
	Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri	4
	Riskienhallinta	4
	Valvontatoimenpiteet.....	4
	Raportointi ja tiedonvälitys	4
	Seuranta ja arviointi.....	4
4	Sisäisen valvonnan toteuttajat ja heidän vastuunsa	5
	Tilivelvollisuus ja vastuu sisäisestä valvonnasta	5
	Luottamushenkilöiden valvontavastuu.....	5
	Kunnanjohtajan ja toimialajohtajien valvontavastuu	5
	Esihenkilön valvontavastuu.....	6
5	Muhoksen kunnan riskienhallinta	6
	Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan määritelmä ja tavoitteet	6
	Riskienhallinnan järjestäminen	6
6	Valvontatoimenpiteet.....	7
	Säännöllinen valvonta	7
7	Raportointi, tiedonvälitys ja tiedon laatu	7
	Tiedonkulku ja johdon tuki valvonnalle	7
8	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta ja arviointi	8
9	Ohjeen voimaantulo ja ajan tasalla pitäminen	8
	LIITE 1	9

1 Johdanto

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen tarkoituksena on ohjata kunnanhallitusta sen huolehtiessa kuntalain velvoittamana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Perusteet ohjaavat myös konsernijohdon vastuulla olevan konsernivalvonnan järjestämistä.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamisesta uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista.

Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi hallintosäännössä tulee olla tarpeelliset määräykset lähinnä asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta.

Muhoksen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje koskee kaikkia kunnan toimielimiä, johtoa ja esihenkilöasemassa olevia sekä jokaista työntekijää. Ohjeen tarkoituksena on kytkeä sisäinen valvonta ja riskienhallinta osaksi kunnan ja kuntakonsernin johtamista ja esihenkilötyötä, päätöksentekoa, toimintaprosesseja sekä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavien toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden työskentelyä.

Ohjeen valmistelussa on huomioitu kuntalain sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat määräykset. Valmistelussa on hyödynnetty soveltuvin osin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan standardeja ja parhaita käytäntöjä.

2 Sisäisen valvonnan määritelmä ja tavoitteet

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää huomioiden toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota yksikön toimintaympäristön muuttuessa.

Sisäisen valvonnan tavoitteet liittyvät yleisellä tasolla toiminnan kustannustehokkuuden parantamiseen, laadukkaan ja läpinäkyvän hallinnon järjestämiseen sekä työn mielekkyyden turvaamiseen. Kysymys on toiminnan itsearviointista ja tavoitteena on sen jatkuva parantaminen.

Yksityiskohtaisemmin sisäisen valvonnan tavoitteet voidaan jaotella seuraavasti:

Vaikuttavuus ja tuloksellisuus

Valvonnalla varmistetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista, tuotteiden ja palvelujen laatua sekä toimintojen taloudellisuutta ja tuottavuutta.

Raportointi ja tiedon oikeellisuus

Valvonnalla johto ja esihenkilöt huolehtivat siitä, että heidän vastualueellaan tuotetaan ja ylläpidetään luotettavia tietoja toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta. Tiedot tulee raportoida oikein ja ajantasaisesti.

Toiminnan laillisuus ja johdon ohjeiden noudattaminen

Valvonta turvaa lakien ja asetusten sekä kunnan päätösten, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisen.

Resurssien ja omaisuuden turvaaminen

Valvonnalla varmistetaan, että kunnan resursseja käytetään järkevästi ja taloudellisesti kunnan hyväksi ja että resurssit turvataan menetyksiltä, jotka aiheutuvat virheistä, huonosta hoidosta, tuhlauksesta, väärinkäytöksistä, petoksista tai muusta sääntöjen ja ohjeiden vastaisesta toiminnasta. Sisäiseen valvontaan vaikuttavat toiminnan luonne, sisältö ja laajuus, toimintayksikön talous sekä niihin liittyvät riskit.

Sisäinen valvonta kattaa kunnan oman toiminnan sekä toiminnan, josta kunta vastaa omistuksen, ohjauksen ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla.

3 Sisäisen valvonnan osatekijät

Sisäinen valvonta koostuu viidestä toisiinsa liittyvästä osatekijästä. Näiden osatekijöiden ollessa kunnossa organisaation ja sisäisen valvonnan tavoitteet voidaan saavuttaa ja siksi tilivelvollisten tulee huolehtia näiden asianmukaisesta järjestämisestä sekä valvonnasta.

Sisäisen valvonnan osatekijät ovat seuraavat:

Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri

luovat perustan valvonnalle ja edistävät tavoitteiden saavuttamista sekä henkilöstön valvontatietoisuutta. Asianmukaisesti toteutettuna ne takaavat parhaiten asioiden sovitunlaisen toteutumisen ja ehkäisevät samalla päätösten vastaista toimintaa sekä väärinkäytöksiä. Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri vaikuttavat siihen, millaiset valvontatoimet otetaan käyttöön, millaisiksi organisaation raportointi- ja tiedotusjärjestelmät muodostuvat ja miten seuranta toteutetaan. Organisaatiokulttuuri koostuu mm. eettisistä arvoista, rehellisyydestä, organisaation ihmisten pätevyydestä sekä tavasta, jolla johto antaa valtaa ja vastuuta sekä organisoi ja kehittää henkilöstöään.

Riskienhallinta

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan kuuluu riskien tunnistaminen, arviointi sekä niihin vastaaminen toiminnan suunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa. Riskienhallinnan avulla kyetään myös löytämään uusia mahdollisuuksia.

Valvontatoimenpiteet

auttavat varmistamaan talouden ja toiminnan laillisuuden, toiminnan tuloksellisuuden, hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta. Valvontatoimenpiteillä varmistetaan lisäksi toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden päätösten toteuttamista. Valvontatoimenpiteisiin kuuluvat mm. erilaiset hyväksymiset, valtuutukset, todentamiset, täsmäytykset, toiminnan tarkastukset, omaisuuden turvaamistoimet sekä työtehtävien eriyttäminen.

Raportointi ja tiedonvälitys

Toimivan raportoinnin ja tiedonvälityksen avulla kunnan johto, henkilöstö ja sidosryhmät saavat oikea-aikaisesti olennaista ja käyttökelpoista tietoa toiminnasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Tehokas tiedonvälitys organisaatiossa tapahtuu sekä vertikaalisesti että horisontaalisesti.

Seuranta ja arviointi

Seurantatiedon perusteella arvioidaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta ja edistetään niiden kehittämistä. Seuranta voi olla jatkuvaa tai sitä voidaan toteuttaa erillisillä arvioinneilla tai näiden yhdistelmällä.

4 Sisäisen valvonnan toteuttajat ja heidän vastuunsa

Kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esihenkilöt.

Tilivelvollisuus ja vastuu sisäisestä valvonnasta

Kuntalaki määrittää tilivelvolliset.

Tilivelvollisia Muhoksen kunnassa ovat ainakin:

- kunnanhallituksen jäsenet
- lautakuntien ja muiden toimielinten jäsenet ja
- kunnanjohtaja sekä
- toimialajohtajat ja sijaiset

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu johtamastaan toiminnasta ja sen valvonnasta. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle aseman perusteella muutoinkin esihenkilönä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että

- viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi
- viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus
- viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus

Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei vapauta esihenkilöitä alaistensa toiminnan valvontavastuusta eikä estä kohdistamasta vahingonkorvausvaatimusta tai rikosseuraamusta myös muuhun henkilöön kuin tilivelvolliseen (= tosiasiallinen vastuu). Viime kädessä harkintavallan siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan katsoa olevan tuomioistuimella, joka ratkaisee mahdollisesti nostetun vahingonkorvauskanteen.

Luottamushenkilöiden valvontavastuu

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Se vastaa myös sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Kunnanhallituksen on annettava vuosittain kirjanpitolautakunnan kuntajaoston edellyttämä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan selonteko osana toimintakertomusta riskienhallinnan, konsernivalvonnan ja sisäisen valvonnan tehokkuudesta ja kehitystarpeista.

Lautakunnalla on velvollisuus valvoa, että sen alainen organisaatio toimii vahvistetun talousarvion sekä valtuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä asettaa omalta osaltaan tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista.

Toimielinten jäsenten tilivelvollisuus korostaa heidän valvontavastuutaan päätöksenteossa ja toiminnan seurannassa. Seuranta on kunnallishallinnossa luottamushenkilöille kuuluva osa sisäistä valvontaa, esim. sen suhteen, miten viranhaltija käyttää hänelle delegoitua toimivaltaa.

Seurannan keskeisiä tehtäviä ovat raportointivelvoitteiden asettaminen, raportoinnin toteutuksen valvonta ja tehtyjen päätösten ja raporteissa kuvattujen tulosten vertailu.

Kunnanjohtajan ja toimialajohtajien valvontavastuu

Kunnanjohtajan velvollisuutena on huolehtia riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta ja ylläpitämisestä sekä toimivuuden varmistamisesta osana kunnan hallinnon ja taloudenhoidon johtamista. Toimialajohtajien tehtävät ja vastuut määräytyvät vahvistetun (hallintosääntö) työnjaon mukaisesti.

Toimialojen ylin johto on tilivelvollisina ja esihenkilöinä vastuussa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä. He vastaavat siitä, että organisaation kullekin toiminnolle on määritelty vastuutaho. Heidän tehtävänä on luoda toimiva ja kattava ohjaus- ja seurantajärjestelmä.

Hallintojohtaja vastaa kunnan ulkoistettujen talous- ja henkilöstöpalvelujen valvonnasta.

Esihenkilön valvontavastuu

Esihenkilö vastaa siitä, että yksikön henkilöstön tehtävät ja vastuut on määritelty selkeästi ja henkilöstö on tietoinen tehtävistään. Esihenkilön tehtävänä on luoda henkilöstölle edellytykset tehtävistä suoriutumiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen osana säännöllistä valvontaa. Esihenkilö vastaa siitä, että hänen yksikkönsä tavoitteet tukevat ylemmän tason tavoitteita. Samoin hän vastaa siitä, että hänen alaisuudessaan olevien yksiköiden tavoitteet ovat linjassa koko yksikön tavoitteiden kanssa. Esihenkilö vastaa myös tiedonkulusta ja raportoinnista. Esihenkilöt ohjaavat ja valvovat alaistensa toimintaa. Esihenkilön on ryhdyttävä toimenpiteisiin välittömästi, kun havaitaan toimintaa, joka on tehotonta tai epätarkoituksenmukaista tai lain, muiden sääntöjen, ohjeiden ja päätösten vastaista.

5 Muhoksen kunnan riskienhallinta

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan määritelmä ja tavoitteet

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa riskienhallinta kytketään organisaation strategiaan, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Siinä tunnistetaan organisaation toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta koskien strategisia tavoitteita, operatiivisia tavoitteita, raportoinnin luotettavuutta, lakien ja ohjeiden noudattamista.

Riski on mahdollinen tapahtuma tai tapahtumaketju, joka voi vaarantaa taloudellisten tai toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisen lyhyellä tai pitkällä aikavälillä tai uhata organisaation mainetta. Riski ei ole ainoastaan negatiivisen asian mahdollinen tapahtuminen, vaan myös se, että jokin voimavarojen mahdollistama hyvä jää toteutumatta.

Riskienhallinnan on katettava kaikki olennaiset toiminnan riskit. Merkittävät riskit on tunnistettava, luokiteltava, arvioitava ja mitattava mahdollisuuksien mukaan.

Muhoksen kunta käyttää riskien luokittelussa luokkia strategiset riskit, toiminnalliset riskit, taloudelliset riskit sekä vahinkoriskit.

Riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan kannalta on olennaista, että toimintaan liittyvät riskit ja mahdollisuudet on arvioitu ja ymmärretty. Kunnan talousarvion ja käyttösuunnitelman laatimisen yhteydessä tulee arvioida tulevan vuoden tavoitteisiin ja tehtäviin kohdistuvat riskit, jotka estävät tai heikentävät tavoitteiden saavuttamista.

Toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Toimintakertomuksessa raportoidaan kunnan riskienhallinnan taso ja riittävyys sekä arvioidaan riskit, jotka liittyvät varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen ja vahinkoihin.

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa riskienhallinnasta ja vahingonkorvausvastuusta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Muhoksen kunnan riskienhallinnassa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä riskienhallinnan periaatteita. Kunnanhallitus päättää mikä kunnan omaisuus ja mitkä toiminnot vakuutetaan.

Suuri osa riskienhallintaa toteutuu toimintaprosesseihin sisällytettävänä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Merkittävistä prosesseista on syytä laatia ja ylläpitää kuvaukset.

Toimiva riskienhallinta on osa hyvää johtamista, toiminnan ohjausta ja palveluiden laadukkuuden varmistamista. Se kuuluu osana strategia- ja talousarvioprosessiin sekä toiminnan suunnitteluun. Riskienhallinnan tukena ovat myös tarvittavat sertifioidut laatujärjestelmät. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, että riskienhallintaa varten nimetään vastuutaho.

6 Valvontatoimenpiteet

Säännöllinen valvonta

Tehokas sisäinen valvonta perustuu siihen, että kunnalla on asianmukainen valvontarakenne ja valvontatoimenpiteet on järjestetty. Valvontatoimenpiteillä pyritään hallitsemaan riskejä.

Valvontatoimenpiteillä tarkoitetaan niitä toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että tarpeellisiin toimiin ryhdytään sisäisen valvonnan ja riskien hallitsemiseksi. Valvontatoiminnot kattavat koko organisaation. Esihenkilöiden tehtävänä on määritellä ja toteuttaa vastuualueensa osalta sellaiset valvontatoimet, joiden avulla voidaan saada kohtuullinen varmuus siitä, että riskiarvioinnissa havaitut riskit ovat hallinnassa.

Valvontatoimissa havaittuja poikkeamia seurataan ja niihin puututaan aktiivisesti. Toimialojen sisäisen valvonnan kannalta työprosesseihin sisäänrakennetut tarkistus- ja valvontatehtävät ovat tärkeimmät. Niiden toimivuuteen ja noudattamiseen on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota. Toimiva sisäinen valvonta vähentää erillisten valvontatarkastusten tarvetta ja antaa mahdollisuuden suunnata voimavaroja tehokkaasti.

Säännölliseen valvontaan kuuluvat mm:

- johdolle laadittavat raportit
- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta
- talousarvion toteutumisen seuranta
- toimintaperiaatteiden sekä ohjeiden noudattamisen valvonta
- hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä
- erilaiset säännölliset varmistus- ja täsmäytystoimenpiteet
- sovittujen riskirajojen seuranta ja siitä raportointi
- fyysiset valvontatoimenpiteet esim. kameravalvonta, kulunvalvonta.

7 Raportointi, tiedonvälitys ja tiedon laatu

Tehokkaan toiminnan edellytyksenä on, että päätöksenteon pohjana ovat käytävissä riittävät ja oikeat tiedot. Organisaation toiminnan ohjaus ja valvonta perustuu toimintaa ja taloutta koskeviin tietoihin sekä säännösten ja päätösten noudattamiseen. Organisaation ulkopuolelta kerätään jatkuvasti tietoa toimintaympäristöstä ja sen muutoksista sekä ulkoisista tapahtumista ja olosuhteista.

Raportointi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnasta on tärkeä johdon työväline. Toimialoille ja toimintayksiköille annettavien ohjeiden mukaan on niiden raportoitava toimielimelle säännöllisin väliajoin.

Kunnanhallitukselle toimitetaan talouden seuranta- ja ennakkointiraportti neljännesvuosittain. Osavuosikatsaus tehdään vuosikolmanneksittain. Kunnanhallitus arvioi seurantaraporttien perusteella kunnan taloustilannetta ja tarvittaessa päättää millaisiin toimiin toimialojen tulee ryhtyä talousarvion tavoitteisiin pääsemiseksi. Talouden ja toiminnan seurantaraportti sekä osavuosikatsaukset viedään valtuustolle tiedoksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Raportoinnissa oleellista on tiedon laatu. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden perusta on luotettava, olennainen ja ajantasainen sekä oikeamuotoinen tieto.

Tiedonkulku ja johdon tuki valvonnalle

Kunnan ylimmän johdon on viestitettävä henkilöstölle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan merkityksestä.

Toimiva tiedonkulku varmistaa, että henkilöstö tuntee tehtävissään sovellettavat toimintaperiaatteet ja menettelytavat sekä osaltaan viestittää ja raportoi merkittävistä asioista ylemmälle organisaatiotasolle. Tehokasta tiedonvälitystä tarvitaan myös organisaation ulkoisten sidosryhmien kuten kuntalaisten, asiakkaiden, palvelujen toimittajien ja valtiovallan kanssa. Ulkopuolisilta tahoilta saadaan myös tietoa kunnan sisäisen valvonnan toimivuudesta esim. toimittaja- ja asiakaskyselyjen kautta.

Johto viestii riskienhallinnan merkitystä luomalla kuntaan yhtenäistä riskikulttuuria muun muassa ottamalla dokumentoidusti kantaa organisaation riskinottohalukkuuteen, johtamalla säännönmukaisten riskikartoitusten toteuttamista sekä osallistamalla toimintayksiköitä riskikartoitusten tekemiseen.

8 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta ja arviointi

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisesti kunnanhallituksen on arvioitava vuosittain toimintakertomuksen osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja kehittämistarpeita sekä laadittava niistä selonteko. Selonteossa on tuotava esille sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet ja näihin liittyvät kehittämistoimenpiteet. Esille tuodut puutteet on perustuttava tilikauden aikana tehtyihin valvontatoimenpiteisiin. Lisäksi toimintakertomuksessa on raportoitava merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Selontekoa varten toimialat antavat toimintakertomuksen yhteydessä omat arvionsa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä kehittämistarpeista.

Valvontaa voidaan toteuttaa jatkuvalla, tavanomaiseen toimintaan liittyvällä seurannalla, erillisillä määräajoin tehtävillä arvioinneilla tai näiden yhdistelmällä.

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

9 Ohjeen voimaantulo ja ajan tasalla pitäminen

Muhoksen kunnan aikaisempi ohje **”Sisäistä valvontaa koskevat ohjeet”** on hyväksytty Kunnanhallituksessa 14.11.2011, § 431. Ohje on tullut voimaan 1.12.2011. Uudistettu ohje ”Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje” on tullut voimaan 30.3.2015 ja on kumonnut edeltävän ohjeen.

Tämä ohjeen päivitys tulee voimaan valtuuston hyväksynnällä. Tätä ohjetta noudatetaan Muhoksen kunnassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta yhdessä kunnan muun ohjeistuksen kanssa. Toimialojen tulee huolehtia siitä, että ohjeen sisältö tulee saattaa kaikkien työntekijöiden tietoon.

Kunnanhallitus valtuuttaa hallintojohtajan hyväksymään ja päivittämään sellaiset vähäiset korjaukset sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeeseen, jotka ovat tarpeellisia sen ajan tasalla pitämiseksi tai tulevat suoraan lainsäädännöstä.

Ohje tuodaan valtuuston käsittelyyn vähintään valtuustokausittain, tai kun kunnan toiminnassa tapahtuu sellaisia rakenteellisia muutoksia, jotka edellyttävät ohjeen päivittämistä. Ohjeen päivitystarvetta arvioidaan vuosittain hallituksen ja johtoryhmän toimesta.

Kysymyksiä valvontavastuussa oleville esihenkilöille sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden testaamiseksi.

(Kaikki esihenkilöt täyttävät kyselyn vuosittain erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti)

Valvontakulttuuri

Ymmärränkö kuntakonsernin tehtävät ja strategiat?

Vastaus:

Ymmärränkö omaan toimintaani vaikuttavat tavoitteet ja niiden nivoutumisen kunnan strategiaan ja tavoitteisiin?

Vastaus:

Olenko sisäistänyt selkeästi asiat, joista olen vastuussa?

Vastaus:

Ovatko hallinto- ja muut sääntömme ajan tasalla ja mielekkäitä toimintamme tarkoituksen kannalta?

Vastaus:

Ovatko toimialallamme tai toimintayksikkömme valtuudet ja vastuut selkeästi määritellyt ja ajantasaiset?

Vastaus:

Tekevätkö yksikössäni päätöksiä ne, joilla on siihen tarvittavat tiedot, taidot ja valtuudet?

Vastaus:

Miten huolehdin, ettei henkilöstölleni anneta tehtäviä, joihin heitä ei ole riittävästi valmennettu?

Vastaus:

Onko tehtäväalueellani toimiva laatujärjestelmä tai vastaava?

Vastaus:

Riskienhallinta

Tunnistanko ennakolta riskit, jotka voivat vaikuttaa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

Vastaus:

Onko minulla saatavissa tietoa, jonka avulla kykenen tunnistamaan ja arvioimaan riskit/ mahdollisuudet?

Vastaus:

Arvioinko säännöllisesti riskejä?

Vastaus:

Ymmärränkö valvomani riskit ja valvonnan ulottumattomiin jäävän riskitason?

Vastaus:

Raportoinko ylimmälle johdolle säännöllisesti riskienhallinnan tilasta?

Vastaus:

Olenko osaltani ollut luomassa kunnalle yhtenäistä riskikulttuuria?

Vastaus:

Onko yksikössäni käytössä kirjalliset tehtävä- ja prosessikuvaukset tärkeimmistä toiminnoista?

Vastaus:

Miten huolehdin siitä, että henkilöstö voi hyvin ja suoriutuu tehtävistään tuloksellisesti?

Vastaus:

Valvontatoimet

Miten varmistan, että kunnanhallituksen hyväksymiä henkilöstöpoliittisia linjauksia noudatetaan yksikössämme?

Vastaus:

Miten varmistan, ettei yksikössäni synny vaarallisia työyhdistelmiä?

Vastaus:

Valvotaanko tietojärjestelmien käyttöä säännöllisesti ja ovatko tietojärjestelmien käyttöoikeudet ajan tasalla?

Vastaus:

Miten suhtaudun lakien ja toimintaperiaatteiden vastaiseen toimintaan?

Vastaus:

Onko yksikössäni määritelty, mistä asioista tehdään päätöspöytäkirjat?

Vastaus:

Varmistetaanko yksikössäni, että palkkaa maksetaan vain oikeille henkilöille ja oikeansuuruisena?

Vastaus:

Arvioinco säännöllisesti valvontatoimia ja niiden tehokkuutta?

Vastaus:

Onko yksikössäni sellaiset menettelytavat ja prosessit, joilla varmistetaan tavoitteiden saavuttamista?

Vastaus:

Onko laskujen hyväksyjät sekä osto- ja tilausvaltuudet määritelty?

Vastaus:

Raportointi ja tiedonvälitys

Onko tietojärjestelmistä ja informaatiokanavista saatava tieto luotettavaa ja ajantasaista? Vastaus:
Saanko riittävästi tietoa suoriutuakseni hyvin työtehtävistäni?

Vastaus:

Tukeeko organisaationi ylin johto yksikköäni tavoitteidemme saavuttamisessa?

Vastaus:

Toimiko tiedonkulku eri toimintayksikköjen välillä hyvin?

Vastaus:

Tiedätkö, kuinka minun tulee toimia, jos epäilen väärinkäytöksen

tapahtuneen? Vastaus:

Seuranta

Suoritetaanko yksikössäni sisäisen valvonnan itsearviointia?

Vastaus:

Onko sisäisen valvonnan kehittämissuunnitelma yksikössämme tehtynä?

Vastaus:

Onko toimintayksikölleni ja –yksikössäni asetettu säännölliset raportointivelvoitteet ja toimitaanko niiden mukaisesti?

Vastaus:

Saanko ja toimitaanko riittävästi tietoa päätöksentekoa varten ja suoriutuakseni tehtävistäni?

Vastaus:

Seuraanko henkilöstöni toimintaa, päätöksentekoa ja päätösten toimeenpanoa?

Vastaus:

Opinko ja opimmeko valvonnan kautta saatavasta informaatiosta ja parannammeko sitä kautta toimintaa?

Vastaus:

Miten tilintarkastuksen raportit käsitellään yksikössäni?

Vastaus:

Arvioiko johto yksikköni toimintaa asianmukaisilla tavoitteilla ja mittareilla?

Vastaus: